خبر

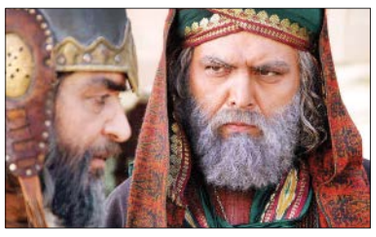

«مختارنامه» باردیگر روی آنتن می‌رود

در آستانه ماه محرم‌الحرام، سریال «مختارنامه» از یکشنبه، دوم مرداد، هر شب ساعت ۲۲ روی آنتن شبکه آی‌فیلم می‌رود.

مجموعه تلویزیونی مختارنامه به کارگردانی داوود میرباقری درباره مختار ثقفی است که از جنگ و جهاد کناره گرفته و در گندمزارهای پربار مدائن به زراعت مشغول است. تا آن که دوست جنگجو و ایرانی‌اش کیان به ملاقات او آمده و برایش از غم و غربت امام حسن‌مجتبی(ع) می‌گوید؛ امامی که سرداران دور و نزدیکش او را تنها گذاشته و به طمع زر و زیور معاویه، خیانت پیشه کرده‌اند. با ادامه یافتن ظلم‌های معاویه و بی‌وفایی مردم به اهل بیت(ع)، واقعه عاشورا رخ می‌دهد و مختار به خونخواهی سید و سالار شهیدان قیام می‌کند. مختارنامه که نگارش فیلمنامه آن به‌عهده داوود میرباقری، حسن میرباقری و محمد بیرانوند بود نخستین‌بار مهر ۱۳۸۹ در ۴۰ قسمت ۶۰ دقیقه‌ای از شبکه اول روی آنتن رفت و از جمله بازیگران پرتعدادش می‌توان به فریبرز عرب‌نیا (مختاربن ابوعبید ثقفی)، رضا رویگری (کیان، سردار ایرانی مختار ثقفی)، فرهاد اصلانی (عبیدا...بن زیاد)، مهدی فخیم‌زاده (عمربن سعد)، نسرین مقانلو (همسر اول مختار ثقفی) و... اشاره کرد.

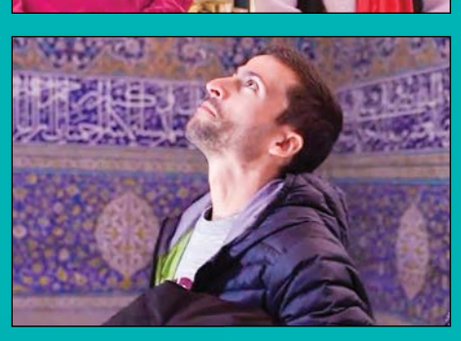
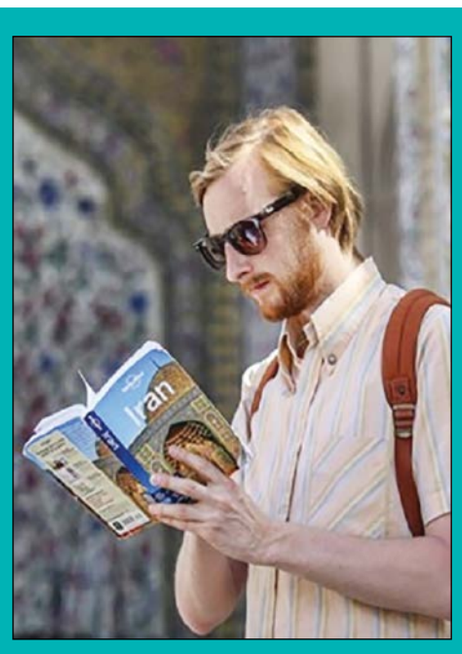
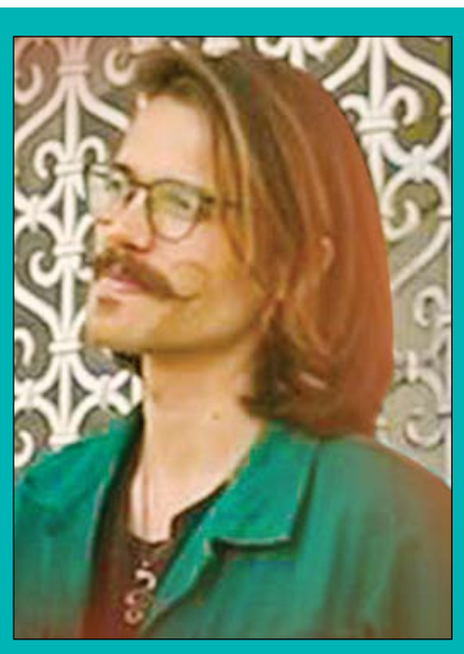

نگاهی به برنامه‌ای که تجربه‌های زیست مشترک ایرانی-خارجی را بازگو می‌کند

جهانگردی با «سندباد»

فرهنگ‌های مختلف در کنار هم فرشی خوش نقش را بافته‌اند که در سراسر جهان گسترده است. حالا فکر کنید در خانه نشسته‌اید اما از دریچه جعبه نور و صدا می‌توانید به سرزمین‌های دیگر سفر کنید و همچنین شنونده تجربه‌های جهانگردان خارجی از حضور در ایران باشید. این فقط بخشی از برنامه «سندباد»، یکی از تازه‌ترین تولیدات شبکه دوی سیماست که با هدف آشنایی مخاطبان ایرانی با کشورهای مختلف جهان از دریچه روایات و بازگویی تجربه‌های جهانگردان سایر کشورها از ایران و همچنین ایرانیان ساکن کشورهای دیگر تهیه شده است. پرداختن به موضوعات مختلف کشورهای متفاوت در حوزه فرهنگ و سبک زندگی در فرمی جدید شامل بخش‌های گوناگون چون گفت‌وگو، مصاحبه، گزارش، مستند و مناظره از جمله بخش‌های این برنامه است تا بیش از گذشته مخاطبان را به نحوی با جزئیات تجربه زیست یا ارتباط با خارج از ایران آشنا کند. برنامه سندباد هر هفته دوشنبه حوالی ساعت ۲۲ و۳۰ دقیقه از شبکه دوی سیما پخش خواهد شد. بازپخش این برنامه روز بعد ساعت ۷ و ساعت ۱۵ است. حسین سلطان‌محمدی و پژمان کریمی، منتقدان سینما و تلویزیون نگاهی به این برنامه داشتند که در گفت‌وگو با جام‌جم مطرح کردند:

تجربه ارتباط میان فرهنگی

حسین‌سلطان محمدی
کارشناس و منتقد

«ارتباطات میان فرهنگی»، عنوانی است که در دنیای امروز بسیار دیده می‌شود. امکان آشنایی رودررو و بی‌واسطه با افرادی از جغرافیا، فرهنگ، پاره فرهنگ‌ها و... که به دلیل تسهیلات بسیار در زندگی امروزه، چه از طریق سفرهای واقعی و چه از طریق ارتباطات و امکانات مجازی، فراهم است. آنچنان تنوعی در این ارتباطات وجود دارد که گاهی حیران می‌مانیم از وسعت اندیشه و دامنه فرهنگ در جوامع گوناگون. در نگاهی به وضعیت ارتباطات فرهنگی یا میان فرهنگی و گاهی بین فرهنگی، هم با دنیای بسته روبارو بیم و هم با دنیای تعاملی و هم با دنیای مغروق در فرهنگ دیگری. گاهی در ذهنیت به دیگری غیر از خود، انگاره‌های دشمنی و خصومت نسبت می‌دهیم و اصطلاحا می‌کوشیم اصول فرهنگ خود را محکم نگاه داریم و از آن دربرابر تندبادهای حوادث روزگار و برخورد با فرهنگ‌های دیگر، محافظت کنیم. گاهی می‌کوشیم در عین پایبندی بر اصول خود، داشته‌های خود را با دیگری به اشتراک بگذاریم و به تعاملی سالم برسیم و گاهی چنان مشعوف می‌شویم که خود را فراموش کرده و می‌کوشیم در لباس دیگری فرو برویم. هر چه باشد در دنیای تقریبا بی مرز فرهنگی امروز، نخستین نقطه برای سلامت زیستن، شناخت درست از فرهنگ است؛ چه فرهنگ خود و چه دیگری. به‌تازگی، شبکه دوی سیما، برنامه‌ای را تدارک دیده با نام سندباد برای آشنایی مخاطبان ایرانی با کشورهای مختلف جهان از دریچه روایات و بازگویی تجربه‌های جهانگردان سایر کشورها از ایران و همچنین ایرانیان ساکن کشورهای دیگر. این یعنی نقطه نخست آشنایی. بیننده خارجی از ما چه برداشتی داشته و ما که به خارج رفتیم، چه استنباطی داریم. نقطه محوری، فراتر از حوزه‌های سیاسی که دنیای امروز را در خود غرق کرده، بحث فرهنگ و سبک زندگی است. سبک زندگی در عین متمایز بودن، از طریق صدور نشانه‌های متفاوت و بعضا متضاد با فرهنگ بومی، دچار اختلالاتی در کشورهای گوناگون شده است. عمده اختلال از اینجا ناشی می‌شود که بی مقدمه و بدون تعامل فرهنگی و بدون پالایش و انطباق با نشانه‌های فرهنگی میزبان، اصول متفاوت و متضاد به جامعه میزبان وارد شده است. دستاورد این سرعت تبادل نشانه‌های متفاوت، بیشتر از انطباق و همزیستی به اختلال و آشفتگی نزدیک شده است. حالا در برنامه «سندباد»، تلاش شده به مخاطب ایرانی، از راه ارتباط بدون «میانجی و مستقیم، با شرح زندگی مسافران از فرهنگ‌های مختلف و شنیدن روایات و تجربیات بی‌واسطه آنان، تصویری واقعی و بدون کژتابی‌های نشأت گرفته از شبکه‌های مجازی و رسانه‌های خبری را به دست دهد». در این برنامه، جهانگردان و گردشگران خارجی و ایرانیانی که به‌نحوی تجربه زیست یا ارتباط با خارج از ایران را داشته‌اند، به موضوعات مختلف در حوزه سبک زندگی و همچنین جزئیات مغفول مانده در این حوزه، سوق داده شده‌اند. این تلاش، نوعی پیش آگاهی به مخاطب ایرانی است که چنانچه قصد سفر به خارج از کشور را دارند، در برخورد با نمادها و کنش‌های فرهنگ مقصد، خود را نبازند و آگاهانه در آن جغرافیا حرکت کنند و از جهت دیگر به ما می‌گوید که مسافر و جهانگرد خارجی که به جامعه ما می‌آید با توجه به بنیان‌های فرهنگی متفاوتش با ما، به چه نکات و ابعادی در جامعه ما توجه دارد و چگونه نماد و نشانه فرهنگی ما را تحلیل می‌کند. نوعی تبادل دوطرفه، با هدف آگاه ساختن مخاطب ایرانی. به‌صورت کلی، این برنامه به تعامل فرهنگی توجه دارد تا انسداد و انزواگزینی فرهنگی یا غوطه‌ورشدن در فرهنگ‌های مقصد. دقت در این منظور و مقصود، دستاورد بسیار خوبی برای جامعه ما که مانند هر جامعه و فرهنگی، در معرض برخوردهای فرهنگی و غیرفرهنگی متفاوت و متضاد است، به همراه خواهد داشت.

تصویر ایران واقعی

پژمان کریمی
منتقد تلویزیون

بی‌گمان و بی‌تردید از روزی که انقلاب اسلامی با پرچمداری خمینی کبیر(ره) به پیروزی رسید؛ سناریوی ایران ستیزی کلید خورد. آمریکایی‌ها در بدو پیروزی انقلاب‌مان، دسته‌دسته ـ به روایتی بیش از ۷۰ هزار مستشار نظامی و امنیتی ـ خود را از کشورمان بیرون بردند. تحلیل یا بهتر بگوییم ادعایشان این بود که ایران حالا دیگر برای هر فرد خارجی ناامن است و این ادعا، تبدیل به سنگ بنای ایران ستیزی شد. با چه اهدافی؟ به‌طور خلاصه یانکی‌ها در پی این بوده و هستند که:۱. ایران نه کشوری متمدن که سرزمینی با عصبیت قومی و دینی معرفی شود و اسلام و رویکرد اسلامی، عامل آن عصبیت توصیف و تلقی شود. ۲. ایران به‌عنوان کشور بیگانه‌ستیز، منزوی شود و هدف تحریم از حیث انواع مراودات، قرار گیرد. ۳. با خروج مستشاران و کارشناسان علمی و صنعتی و... چرخ‌های سازندگی و عمران میهن‌مان از حرکت بایستد یا دست‌کم کند شود. در این میان و با ورود به نیمه اول دهه ۷۰، سینما و برخی سینماگران داخلی به مدد عوامل خارجی ایران ستیزی آمدند. موجی از فیلم‌های سیاه ساخته و مجال اکران یافت و در جشنواره‌های فرنگی مانند کن، روی خوش دید. فیلم‌هایی که ایران را کنام افراد خشن و خشونت‌ورز و شهرها و روستاهای کشورمان را ویرانه و کثیف و طبیعت ایران را سراسر بیابانی و ایرانیان را مرتجع و سرگشته و حقیر تصویر می‌کند. در این گونه فیلم‌ها خبری از مردم متدین و دین‌مدار نیست، انسان‌ها نسبت به یکدیگر مهربان نیستند و همه و خاصه حکومت، هر حرکت مترقی و اصلاحی و اصلاح‌گرایانه را سرکوب می‌کند. شاید همپای سینما و کمی هم قبل‌تر اما کمرنگ، ادبیات شبه‌روشنفکری، ایران ستیزی را پی گرفته بود. اشعار مارکسیستی و التقاطی که به دور از معرفت دینی و حس ایران دوستی، مروج یاس و پلشتی اجتماعی و سیاسی بود، واقعیت نشریات مدعی روشنفکری بود که به‌دلیل کمبود مخاطب البته، مجال عرض اندام و جدی انگاشته شدن نداشت. خلاصه این‌که؛ ایران ستیزی برای توصیف کشورمان به عنوان آواری برخاسته از روح استقلال طلبی و اسلام خواهی، محور اصلی تقابل معاندان داخلی و خارجی در نظر بوده و هست و نه تنها از شدت آن کاسته نشده که به موازات قدرت‌گیری روزافزون جمهوری اسلامی، شدت و عمق و پیچیدگی ویژه‌ای هم یافته است. ناگفته هم پیداست که دشمنان بنا به مسلح بودن به رسانه‌های متنوع و متعدد و در سایه کم‌کاری مسؤولان و اهالی سیاست و فرهنگ، در بسط و القای ایران ستیزی موفق هم بوده‌اند. وقتی این واقعیت تلخ باور می‌شود که می‌بینیم در فرامرزها، ایران، گاه با کشورهای مرتجع عربی اشتباه فرض می‌شود یا به‌عنوان سرزمینی عقب‌افتاده و واجد انواع بزه و پلشتی تصور می‌گردد. خب این تصویر سیاه و چندش‌آور نیازمند بررسی و زدودن است. خوشبختانه امروزه برخی هنرمندان و کارگزاران فرهنگی متعهد، بر آن شده‌اند که تصویر ایران واقعی را، هم در داخل خطاب به خودمان و به‌ویژه نسل جوان بازتاب دهند تا داشته‌هایمان را دریابیم و باور سازیم و هم رو به خارجی‌ها منعکس کنند تا همگان بدانند ایران به تعبیری، مهد علم و هنر و فرهنگ بوده و هست. ایران همواره یکتاپرست بوده و به دام خرافه‌پرستی دچار نشده است. ایرانیان همواره استقلال طلب و حامی مظلوم بوده‌اند و امروز با وجود انواع تهدیدات و دشمنی‌ها و کینه‌ورزی‌ها، در قله علم و فرهنگ ایستاده است. تا همه بدانند امروز ایران، مستقل و قدرتمند است چنان که هیچ قدرت خارجی جرات تعدی به آن را ندارد. تا همگان بدانند ایران اکنون سرزمینی آباد و پیشرفته در ساحت‌های نانو و پزشکی و هسته‌ای و فضایی و نظامی است. مجموعه سندباد شبکه دو، نمونه ای از حرکت هنرمندانه‌ای است که رسالت خود را توصیف یاد شده از کشورمان، مقرر کرده است. سندباد از زبان بیگانگان ایران ما را معرفی می‌کند. بیگانگانی که واقعیت ایران را نه از دریچه نگاه معاندان و رسانه‌های دروغگوی آنها که از نگاه خود دیده و باور کرده‌اند. سندباد، کاری ارزنده است که بی شک باید در شکل‌های خلاقانه تداوم یابد و از تولید جا نماند و چه خوش گفت که خوشتر آن باشد که سر دلبران - گفته آید در حدیث دیگران.

حال و هوای متفاوت دوشنبه شب‌ها

احسان ناظم‌بکایی
روزنامه‌نگار و نویسنده

سندباد نامی آشناست. خیلی‌هایمان را یاد کارتونی ۵۲قسمتی می‌اندازد که دهه ۱۳۵۰ شمسی توسط ژاپنی‌ها ساخته شد و بارها در دهه‌های ۶۰ و ۷۰ شمسی، تلویزیون خودمان آن را پخش کرد. سندباد که به زبان فارسی کهن، نیروی اندیشه معنا می‌شود، یکی از شخصیت‌های مجموعه کتاب قطور داستان‌های هزارویک شب است. مجموعه‌ای که مولف خاصی ندارد و فرهنگ‌های مختلف ایرانی، هندی و عربی در طول قرن‌ها، داستان‌هایی به آن افزوده‌اند. سندباد، بازرگانی است که با کشتی جهان را می‌گردد و اتفاقات مختلفی برایش رخ می‌دهد. سندباد و سندبادنامه‌ها در تاریخ ادبیات ایران، متنوعند اما فصل اشتراک آنها تجربیات سفری است که قهرمان داستان به‌دست می‌آورد. حالا سندباد دیگری در حال پخش از تلویزیون است که نه بازپخش نمونه ژاپنی بلکه کاری نو از جوانان ایرانی به‌شمار می‌رود و نقطه جالب اشتراک‌شان این است که هردو ۵۲قسمت هستند یعنی به اندازه هفته‌های یک‌سال.

محتوای عمیق و ریتم مناسب

سندباد یک ماهی است که به‌صورت هفتگی روی آنتن شبکه دو می‌رود و حال‌وهوای دوشنبه‌شب‌های شبکه دو را عوض کرده است. کم‌کم به میزان مخاطبان سندباد که بعد از خبر ۲۲ و ۳۰ دقیقه، با شعار «سفر هزارویک داستان» پخش می‌شود، افزوده می‌شود. برنامه‌ای که مانند اسلاف خود می‌کوشد از سفرها بگوید. سفرهایی که یک‌سویش ایران است. یا آنها که از ایران به کشورهای دیگر می‌روند یا اتباع خارجی که به ایران می‌آیند. دستان پر سندباد در این چند قسمت اول نشان داده پیش‌تولید، روندی طولانی طی کرده است و چندین ماه به پژوهش در رابطه با کشورهای مختلف پرداخته شده و موضوعات گوناگونی در اتاق فکر برنامه مورد تحلیل و بررسی قرار گرفته است. در قسمت‌های کره‌جنوبی، ژاپن و سوئیس که روانه آنتن شده، واضح است سعی شده سراغ کشورهایی بروند که کنجکاوی برانگیزی بیشتری داشته یا موضوعات متفاوت و اختصاصی دارند. البته ۵۲قسمتی بودن سندباد نشان می‌دهد حدود ۵۲ کشور زیر ذره‌بین آن رفته‌اند. سندباد چون سفرمحور است در بخش داخل ایران هم در تهران متوقف نشده و سراغ مکان‌هایی که مورد بازدید گردشگران است مثل شهرهای شیراز، اصفهان، یزد و... رفته تا از حضور گردشگران خارجی در آن محل، تصویری بکر داشته باشد. همین پشتوانه تحقیقی باعث شده تا مهمانان رنگارنگی را در سندباد ببینیم. مهمانان عمدتا براساس کشورهای موضوع هر برنامه انتخاب می‌شوند و معلوم است پیش از ضبط برنامه آن قدر با آنها فضایی گرم ایجاد شده تا جلوی دوربین احساس راحتی کنند. جالب اینجاست در همین چند برنامه که پخش شده نگاه گردشگران جوان خارجی و اتباع خارجی که مورد گفت‌وگو قرار گرفته‌اند نگاهی تحول یافته است که به مراتب از نگاه خیلی از ما به‌عنوان یک ایرانی نسبت به زیبایی‌ها و فرهنگ ایرانی - اسلامی عمیق‌تر است. زیبایی‌هایی که ما به‌راحتی از کنار خیلی از آنها می‌گذریم اما این مفاهیم فرهنگی و آداب و سنن اصیل را آنها در مواجهه اول‌شان بهتر از ما می‌بینند. در کنار محتوای عمیقی که سندباد دارد فرم نیز جایگاه خاصی پیدا کرده است. ریتم مناسبی که این برنامه یک‌ساعته دارد در هیچ زمانی از طول برنامه نمی‌افتد. یک دکور مینیمال و ساده که دو مجری برنامه در دو سمت مهمانان می‌نشینند تا برنامه بی‌آلایش و درنهایت سادگی بتواند ذهن مخاطبان را متوجه اصل قضیه یعنی خود برنامه کند. با این چیدمان مخاطبان درگیر رنگ‌ولعاب اضافه و بی‌تاثیر نمی‌شوند. نمی‌توان به محتوا، فرم و ریتم اشاره کرد ولی به اجرا نپرداخت. اجرای مشترک عباس مریدی و سهیل اسعد مانند تمام برنامه‌های گفت‌وگومحور، قسمت به قسمت در حال قوام‌یافتن است. ترکیب عجیب مجریان که هر دو تقریبا برای مخاطبان ناشناخته اند، ریسکی بوده که جواب داده و اتفاقا مصداق عینی نام و شعار برنامه است. عباس مریدی، کارشناس دیپلماسی فرهنگی و در نتیجه فردی کنشگر در اجراست و سهیل اسعد آرژانتینی لبنانی تبار که ابتدا نام «ادگاردو روبین» داشته و بعد از مسلمان شدن، نامش را عوض کرده و چهره‌ای شاخص در حوزه تبلیغات جهانی اسلامی به شمار می‌رود. چالش چیدمان مجریان سندباد وقتی پیچیده می‌شود که بدانیم در شبکه دو امثال محمدرضا شهیدی‌فرد، منوچهر نوذری، مرتضی حیدری، جهانگیر کوثری و... روی آنتن‌اش رفته‌اند اما با جلوتر رفتن برنامه، معلوم می‌شود ترکیب اسعد-مریدی از آب و گل در آمده است. در روزگاری که نگاه جهانی به ایران و برعکس، نگاه ایرانی‌ها به جهانیان، دچار اعوجاجاتی به‌خصوص در فضای مجازی و رسانه‌های فراگیر شده است، برنامه‌هایی مثل سندباد بیشتر مورد توجه قرار می‌گیرند. برنامه ای که با نگاهی نو و هدف واقعی‌سازی نگاه ایرانیان به جهان و موضوعات مرتبط با سبک زندگی و همچنین بازنمایی نگاه واقعی جهانیان به ایران از طریق روایت و تجربه‌خوانی مسافرانی که به ایران سفر کرده‌اند، ساخته شده است. درنهایت این‌که می‌توان اطمینان داشت با وجود ظرفیت‌های سندباد، یک برنامه ویژه و پرمخاطب روانه آنتن شبکه دو شده است و همین قالب، پتانسیل‌های چشمگیری دارد که با حمایت بیشتر، متبلور می‌شود.

بینید و بشنوید

شبکه یک

۶:۱۰	صبح بخیر ایران
۱۱:۲۰	سیمای خانواده
۱۶:۲۵	ثریا
۱۸:۱۵	امیدیه
۱۹:۳۰	مسابقه رزم‌آوران: این مستند مسابقه مطابق با استانداردهای بین‌المللی مسابقات ارتش‌های جهان و با مشارکت ۹ تیم از نیروهای تکاوری و زرهی در ۱۸ قسمت ۴۵ دقیقه‌ای ضبط شده‌است و در مجموع ۹۰ شرکت‌کننده در سه مرحله با هم رقابت می‌کنند تا در پایان تیم برنده مشخص شود.
۲۳:۱۵	مستند خاموشی

شبکه دو

۸	در انتهای الوند
۱۴:۲۰	تازه شو
۲۱:۳۰	سریال
۲۳:۴۰	طبیعت ۳۶۰ درجه

شبکه چهار

۱۳:۳۰	مستند «ترازو»
۱۶	طنزپیشگان (اوج اضطراب-مل بروکس)
۱۸	سریال «تحت نظر»
۱۹	پندار
۲۲	چهارسوی علم (فراتر از عنصرها)
۲۳	هزاره شعر

شبکه پنج

۱۵:۳۵	پریزاد
۱۶:۲۵	به خانه برمی‌گردیم
۲۰	تهران ۲۰
۲۱:۰۵	شب فیروزه‌ای
۲۳	سریال «داستان یک شهر»
۲۴	فیلم سینمایی «عروسی»

شبکه سلامت

۱۰:۴۵	مثبت سلامت
۱۴	سلام دنیا
۱۵	مستند پزشکی
۱۶	ضربان: با حضور کارشناسان پزشکی و با هدف ترویج سبک زندگی سالم و آموزش و پیشگیری خانواده‌ها در مورد بیماری‌های زمینه‌ای روی آنتن می‌رود.
۲۰	پنجره باز
۲۳	مسابقه «شهروند و مافیا»

شبکه شما

۸	چای نبات (برنامه صبحگاهی)
۱۰	زندگی زیباست
۱۷	برنامه کودک و نوجوان از مراکز استانی
۲۰	مستند تولیدی مراکز
۲۱	هفت ترانه
۲۳	مجموعه «سی سرا»

شبکه‌های رادیویی

۹:۰۵	رادیو اقتصاد/ حباب
۱۱:۵۵	رادیو تهران/ صدای شهر
۱۳:۲۵	رادیو جوان/ سوال از شما، پاسخ از قرآن
۱۵	رادیو سلامت/ مجله پزشکی (کم‌خونی در کودکان با حضور دکتر غلامرضان باهوش فوق‌تخصص خون کودکان)
۱۷	رادیو نمایش/ نمایش آرزوهای مرد برفی
۱۸	رادیو صبا/ عصر صبا
۲۱	رادیو گفت‌وگو/ گفت‌وگوی علمی (دستاوردهای شرکت‌های دانش‌بنیان ایرانی در حوزه ناباروری)
۲۱:۰۱	رادیو قرآن/ قدر و غدیر
۲۲	رادیو فرهنگ/ نیستان (گذری بر موسیقی ایرانی
۲۳	رادیو معارف/ همنشین
۲۳:۴۵	رادیو ورزش/ ورزش در آینه ادبیات